

СССР ҶУМҲУРИЯТИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

23 август 1968 йил, жума № 197 (14.059) Баҳоси 2 тиний.

СОЦИАЛИЗМ ВА ТИНЧЛИК

МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ҚАРДОШЛИК

БУРЧИГА САДОҚАТ

ТАССнинг кеча эълон қилинган баёнотида Совет ҳукумати ва Иттифодшох социалистик мамлакатларнинг ҳукуматлари бўлиб, асосан дўстлик ва ҳамкорлик принциплари асосини ва шартномаларда олинган мажбуриятларга мувофиқ, Чехословакия Социалистик Республикаси партия ва давлат арбобларининг қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериши, шу жумладан кўрсатиш бўлиб, бу ёрдамнинг қарор қилинган бўлиши ҳақидаги илтимосини қондиришга қарор қилинганлиги айтилган эди.

21 августда совет ҳарбий бўлими, маънарий Болгария, Халқ Республикаси, Венгрия, Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша, Халқ Республикаси, Чехословакия Социалистик Республикаси билан биргаликда бу мамлакат меҳнатшунорларининг ўз социалистик галабаларининг социализм ичига таъшиқ душманларининг қардош халқларидан қатъий туриб ҳимоя қилишлари ёрдам бермоқ учун Чехословакия территориясини қўриқлашди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати ва Миллатларнинг аъзолари, яъни республиканинг барча ватанпарвар кучларининг йиғилиши таъин бўлиб, бу йиғилишнинг қарор қилинган бўлиши ҳақидаги илтимосини қондиришга қарор қилинганлиги айтилган эди.

Иттифодшох социалистик мамлакатларининг биргаликда кўрсатиш қарор қилинганлиги ҳақидаги илтимосини қондиришга қарор қилинганлиги айтилган эди.

Бизнинг халқимиз ТАСС Баёнотини яхши англаб, қизғин маъқуллади. Ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар, Армия ва Флот жангчилари, хуллас, барча совет кишилари Совет ҳукуматининг қарорини жанговар социалистик интернационализм йўлида деб, қардош халқимиз ва бутун социалистик мамлакатларнинг манфаатларини тўғрисида актив ҳамхўрлик қилиш, деб яқинлиқ билан тўла қўллаб-қувватламоқдалар.

Маълумки, кейинги ойларида Чехословакияда ва унинг теварагинда рўй берган воқеалар социализм улуғ ишнинг қардошлар билан биргаликда қардош мамлакатлар раҳбарлари, жумладан Чехословакия раҳбарлари томонидан бир неча бор ҳар томонлама муҳомада қилинган, улар бу тўғрисида ўзаро фикрлашиб олишди. Тисса дарёси бўйидаги Чирнада ўтказилган иккинчи томонлама учрашувда кенгайрилган мажлис ўтказилди.

Социалистик мамлакатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари бу негиздаги ўзларининг, муштарак позицияларининг тантанали суратда эълон қилишлари, ҳар бир халқнинг ихчамлиги, байроқлари, фидокорона меҳнати тўғрисида қўлга киритилган социалистик галабаларини қўллаб, қувватлаш, мустақамлаш ва ҳимоя қилиш барча социалистик мамлакатларнинг муштарак интернационал бурчи эканлигини айтишлари ва бу галабаларини ривожлантириш ҳамда ҳимоя қилишга қатъий бел боғлашликларини изҳор этдилар.

Ўзининг интернационал бурчи, га содиқ бўлган Совет Иттифоди Коммунистик партияси, Совет Иттифоди ҳукумати ва халқлари умуман социалистик системани ва унинг ҳар бир бўғинини мустақамлаш учун, жаҳон социализмининг позицияларини янада мустақамлаш учун зарур бўлган барча қарорларни қурдилар ва қўриқлашди. Биз — интернационалистларимиз, шунинг учун ҳам биз бошқа мамлакатларда социализмининг таъдирига бефарқ қарамай оламиймиз. Ташқи империалистик кучлар билан тил бириктирган контрреволюцион, антикоммунистик кучлар Чехословакияда социалистик тўғрисида ва давлатга таъдид қилиётган бир пайтда биз бунга бефарқлик билан қарамай оламиймиз.

Қардош чехословак халқининг душманларининг бизнинг ҳам сиёсий душманларимиздир, ер юзиде тинчлик ва социализм умумий ишнинг душманларидир.

Социализм ишнинг душманларидир! (22 АВГУСТДАГИ БОШ МАҚОЛА).

Барча совет кишилари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам СССР ва иттифодшох социалистик мамлакатлар ҳукуматларининг қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги қарорларини қизғин маъқулламоқдалар.

ТАСС АХБОРОТЛАРИ

Совет Иттифоди ва бошқа иттифодшох мамлакатлар Чехословакия Социалистик Республикаси партия ва давлат арбобларининг қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Ана шу қарорни бажариш юзасидан иттифодшох социалистик мамлакатларнинг ҳарбий қисмлари 21 августда Чехословакияга — унинг ҳамма олаёти ва шаҳарларига, жумладан Прага ва Братиславага қаратилган. Қардош мамлакатлар қўшинларининг қизғин қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Айни вақтда Прагада ва аҳоли яшайдиган бошқа баъзи пунктларда ўнг, антикоммунистик унсурлар Чехословакия Социалистик Республикасининг соғлом кучларига қарши ва уларга ёрдам бериш учун келган иттифодшохларнинг қўшинларига қарши душманлик руҳидаги ҳужумларни уюштиришга уринмоқдалар. Ана шу душманлик қаракатлари қўчаларда янголларик мақсадда ҳужумлар уюштирилганлиги, гаразли овоз ва ўқиримларнинг тарқатилиши, тўғрисидаги илтимосларини қондиришга қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Кейинги ойларида Чехословакия Социалистик Республикасида социализм асосларига қарши, Чехословакия Коммунистик партиясига қарши, Совет Иттифоди билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстликка қарши қаратилган антикоммунистик унсурларнинг ўзлари қўловчанлик ишларини олиб бормоқдалар. Империалистик доиралар ана шу контрреволюцион ишларнинг ҳаммасига етакчилик қилиётганлиги ҳақида хабар берилган эди.

Антикоммунистик унсурлар янголларик ва дўх қилиш методларини қўлланган, аҳоли ўртасида Чехословакиянинг социалистик галабаларини ҳимоя қилиш юзасидан ўзининг интернационал бурчининг бажаришга қардош мамлакатларнинг ўз олдларига қўйган мақсадларига нисбатан ишончсизлик тўғрисидаги уринмоқдалар.

Иттифодшох мамлакатларнинг ҳарбий қисмларининг Чехословакиянинг ички ишларига аралашинишга эътибор қилиш, равишан айтган ҳалларига қарамай, Чехословакия Социалистик Республикасининг собиқ президенти А. Новакнинг мамлакат раҳбарлигига қайтариш қўлда тутилган, деган овозлар тарқатилган. Ваҳоланки, иттифодшох мамлакатларнинг қардош партиялари ва ҳукуматлари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети январь пленумининг Чехословакия Социалистик Республикасида социализм, ишчилар синфининг ва унинг авангарди бўлган коммунистик партиянинг раҳбарлик ролини мустақамлаш ва кучайтиришга қаратилган қарорларини қўллаб-қувватлаётганлигини бир неча бор маълум қилишди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати ва миллат мажлиси бир гуруҳа аъзоларининг муносабатидан маълум бўлишича, Чехословакиянинг прогрессив кучлари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг январь пленумида партия томонидан белгиланган, Братислава кенгаши қўллаб-қувватлаган йўлни давом эттиришга қатъий қарор берганлигини маълум қилишди.

Социалистик Чехословакиянинг озодлиги, мустақиллиги ва суверенитети ишнинг қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

21 августда Чехословакия Социалистик Республикаси президенти Людвик Свобода Чехословакиянинг ҳамма қисмида кўн бўйи эшиттириб турилди. Людвик Свобода ўз баёнотида халқни ўзининг граждандлик масъулиятини англаб, фаросат билан иш қилиш ва оқолини қўллаб-қувватлашга қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Чехословакиядан олинётган хабарларга кўра, мамлакатдаги аҳоли умуман нормал ҳолда давом этмоқда. Саноят ва қишлоқ хўжалик корхоналари, давлат муассасалари олдлариде ишлашда. Чехословакия аҳолиси ЧССР президенти Л. Свобода қарорига амал қилиб, ўз граждандлик масъулиятини англаб, фаросат билан иш қилиш ва оқолини қўллаб-қувватлашга қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Чехословакия партия ва давлат арбобларининг илтимосига жавобан қўрилган бу таъдидларни биз ўз вақтида қилинган иш деб ҳисоблаймиз. — деди инструментал пехиди ўтказилган митингда партия ташкилотининг секретари слесарь В. Н. Муротов. — Чехословакияда эришилган социалистик галабаларнинг таъдирига ҳар бир совет киши, қардош социалистик мамлакатларнинг ҳар бир гражданди бефарқ қараб туролмайди.

Турли пехидлар бўлган митингларда лекатор П. Т. Бакастов, мастер М. Х. Гайнуллин, инженер А. В. Белов, дурадгор И. Р. Нуликов, қозончи Р. Султонов, вагон цехининг бошлиғи Ф. И. Корнев социализм мамлакатлари халқларининг дўстлиги ва бирлигини бутун қарорлар билан мустақамлаш социализмга қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Чехословакиянинг соғлом, ватанпарвар, социализм ишига содиқ кучлари ҳамда Чехословакия халқига ёрдамга келган қардош мамлакатларга қисбатан миллатчилик ҳўрлари ва душманлик руҳида келтирилган мўлжалда, мамлакатдаги нормал ҳаётни бузишга, аҳолини қийинлаштиришга уринмоқдалар.

Душман унсурлар оғир жиноятлар қилишга бориб, қандай бўлмасин вазиятни кескинлаштиришга уринмоқдалар. Чунинки, улар Чехословакия Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, «Руде право» таъсиснинг бош редактори ўртоқ Швасткани қамал қўйиб, Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг органи бўлиб мазкур газетанинг СССР ва бошқа социалистик мамлакатларга ҳужу қилинган махсус сонини чиқардилар. Совет қўшинлари ўртоқ Швасткани қамолдан озод қилишди.

Контрреволюцион кучлар аниқса Прагада хаттарти қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Контрреволюционерлар олдидан тайёрдлаб қўйилган шпикер радиопередакти ва босмаҳоналарини ишга соддилар. Контрреволюционерлар ўқиб, чиқарётган ва шу таъдидда тарқатилган тўғрисида иборат ўқиримлар ва сохта гаплари империалистик пропаганда илби олиб, уларни Чехословакия расмий позициясининг ифодаси ва унинг жамоатчилиги фикри деб қўрсатишга қаратилган.

Гарбдаги баъзи давлатларнинг «Чехословакия масаласи» деб аталинган масалани БМТ хавфсизлик кенгаши муҳомадасига қўймоқчи бўлиб қилаётган асосия уринишлари ҳам ана шунга боғлиқ. 21 август кечқурун ЧССР ташқи ишлар министрига мазкур масалани БМТ муҳомадасига қўйиш учун бўлаётган уриниш асосия эканлигини қўрсатиб, Чехословакия бу масаланинг БМТда муҳомада қилинишига қаршидир. Чунки Чехословакиянинг бошқа социалистик мамлакатлар билан ўзаро муносабат масалаларини шу мамлакатларнинг ўзлари социалистик ҳамдўстлик доирасида ҳал қилишлари, деб таъкидлади.

21 август кечқурун ЧССР Президенти Л. Свобода яна Чехословакия радиоси орқали кўн сўзлаб, мамлакат аҳолисини оқолини қўллаб-қувватлашга қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Б. РАМАЗОНОВ, Раёнондаги Қара Маркс номи колхознинг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

ФОТОЛАВХАЛАР

ОЛТИМИ ЕШЛИ Усмонли ота Йўлдошевни Баличчи рай. ондаги Қара Маркс номи колхозда энг уста суччи дейишди. У ана шу нисбат унингнинг катта исмини бағишлади. Чунки экинни сиропи палта еттиштириш агротехникасида муҳим роль ўйнайди. Усмонли ота ҳар йилгиде бу йил ҳам ўзи ишлаётган бригада гузасининг янанишга, серхосил бўлиб ўсишига муносиб ҳисса қўшди. Суратда: У. Йўлдошев.

ТОШКЕНТ ремонт-механика заводи республика озиқ-овқат санаяти корхоналари учун ҳар кун қўллаб машина-усуналар ишлаб чиқармоқда. Бундай усуналарни текзорлик билан тайёрлашга озиқ-овқат ишчилари муносиб ҳисса қўшаётирлар. Суратда: заводнинг илгир тоғари А. Рызовов.

РЕАКЦИЯГА МУНОСИБ ЗАРБА

Тошкентдаги Октябрь революция номи тепловоз-вагон ремонт заводи шонли аъзоларига эга. Бундан ярим аср муқаддам ишчи отрядлари шу ердан чорамини штурм қилишга, контрреволюцияга қарши курашга олган эдилар. Чехословакия ва Польша, Руминия ва Венгрияни озод қилиш учун олиб боришган жанглар Улуғ Ватан урушини қатнашчиларининг хотирасида ҳали ҳам сақланмоқда. Бу заводнинг неча юзлаб ишчилари қардош халқларнинг бахт-саодати учун, социализм галабаси учун ўз ҳаётларини фидо этдилар.

Республикада энг кекса шу корхонанинг пехидлари 21 августда бўлган кўн қилиш митингларининг қатнашчилари маъна шуларнинг ҳаммасини эсга олдилар. Бу митинглар Чехословакиядаги воқеалар тўғрисида шу кўн қилиш орқали ТАСС баёноти эшиттирилиши муносабати билан ўтказилди.

Чехословакия партия ва давлат арбобларининг илтимосига жавобан қўрилган бу таъдидларни биз ўз вақтида қилинган иш деб ҳисоблаймиз. — деди инструментал пехиди ўтказилган митингда партия ташкилотининг секретари слесарь В. Н. Муротов. — Чехословакияда эришилган социалистик галабаларнинг таъдирига ҳар бир совет киши, қардош социалистик мамлакатларнинг ҳар бир гражданди бефарқ қараб туролмайди.

Турли пехидлар бўлган митингларда лекатор П. Т. Бакастов, мастер М. Х. Гайнуллин, инженер А. В. Белов, дурадгор И. Р. Нуликов, қозончи Р. Султонов, вагон цехининг бошлиғи Ф. И. Корнев социализм мамлакатлари халқларининг дўстлиги ва бирлигини бутун қарорлар билан мустақамлаш социализмга қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

ТИЛАГИМИЗ—ТИНЧЛИК

Чехословакия халқини ташқи душманларнинг янголларик қардош чехословак халқига кечиктириб бўлмайдиган ёрдам бериш ҳақидаги илтимосларини қондиришлари тўғрисида хабар берилган эди.

Б. РАМАЗОНОВ, Раёнондаги Қара Маркс номи колхознинг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

СИЗЛАР БИЛАН БИРГАМИЗ, ЧЕХОСЛОВАКИЯЛИК ҚАРДОШЛАР!

«Ташсальмаш» заводининг неча юзлаб, ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари 21 августда ТАССнинг Чехословакиядаги воқеалар ҳақидаги баёнотида бағишланган митингга қўллашди.

Корхонанинг ветерани, бош технолог бўлими бюросининг бошлиғи И. А. Голованов митингга сўзга чиқиб, бундай деди: — Чехословакияда социализм галабалари хавф остида қолди. Аммо империалистлар ва уларнинг малайлари ўзининг қора ниятларини эришолмайдилар. Улар социалистик лагер мамлакатлари халқларининг мустақам дўстлиги ва бирдамлигини ҳисобга олмай, таъдидлар қўйишди. Барча совет кишилари қаби биз, машина-созлар ҳам Варшава шартномаси мамлакатлари ҳукуматларининг чехословак халқига қардошларга ёрдам бериш тўғрисидаги қарорларини астойдил маъқуллаймиз.

Чехословакияни озод қилиш

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 20 август сониде бошланган «Пахтакор» ойдан йўлга сарлавҳада қардош Фарғона облаёти Оқушбобоев Райондаги Қара Маркс номи колхоз партия ташкилотига ва правленисининг бу йил янги ҳосилнинг 95 процентини машинада териб олятишга эришиш — планни 25 иш кунинда бажаришнинг таъминлаш таъдирлари ҳикоя қилиб берилган эди. Фарғона облаёти партия комитети бу қимматли ташаббусни маъқуллаб қарор қабул қилди. Район партия комитетларига, колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотларига Оқушбобоев районидаги Қара Маркс номи колхоз коммунистларининг таъдирлари ҳақида хабар берилган эди.

ШОНЛИ САНА ШАРАФИГА

22 августда Ўзбекистон пойтахтида румин халқининг миллий байрами — Руминия фашистларга қаршиги

Техословия Спятиалистик Рес-
убликасининг партия ва давлат
бюбоблари нاردон чехословак
миллига кечтириб булмайдиган
одам беришиш, шу жумладан ку-
линиги хамда билан бериш
ишларини бериш Иттифоқиға ва
ишга иттифоқчи давлатларға му-
вофиқ қилишиди.

Совет Иттифоққа ва бошқа
дрдш социалистик мамлакатлар
бдам сураб мурожаат қилиш
қнда тарихий қарор қабул қи
шди зарурлиги Чехослования
омпартияси Марказий Комитети,
чехослования Социалистик Рес
бликаси ҳукумати ва миллат
қилинси бир группа аъзоларининг
програмада тамомилла асослаб

коммунистлар вашичи партиянинг Братиславадаги Кенгаши қабул қилинган мажбуриятлар мувофиқ, бузилмас дўстлик ва микорлик принципларига асослаб ҳамда мавжуд партияма мажбуриятлари билан СССР ва шаъна иттифоқчи мамлакатларнинг ҳукуматлари қардош чехословак ҳақида зарур эрдан кўриш ҳақидаги мажбуриятларни қондиришга қарор қилишлар қардош социалистик мамлакатларларнинг муштарак интернационал бурчларини бажармоқдалар.

ташқиннинг партиялигини, халқнинг асорат хавфига қарши, дегери босқинчиларга қарши қилин-қўлга бериб курашдилар. Ҳар бирчи социализм мамлакатларида асорат ва муқимликнинг асоратга солинган бошқа ҳақлари овоз қилиш учун фа-зизмга қарши ҳаёт-мамонт жанги-20 миллиондан кўпроқ совет-шчилари ўз жонларини фидо

Имтиҳончилар тороштор келтириладиган кейин ҳаттоқасомак халқий диниализм йўлини таянб олди, ҳама халқларимиз ўртасидан эркинлик алоқаларини янада қўқиб муштаҳамлади. Социализм ва коммунизм қурилиши йўлида олғаб бир билгилли ҳаётат қилин-
ган йиллар дўстлигимизни янги
сатҳиди, ЧКПнинг ўзида парона-
далик, иккиланиш, ишонсизлик
вазират вужудга кела бошлади.
Мамлакатда жаҳон империализми-
нинг мададига таялувчи реакцион
антисоциалистик кучлар бош қў-
тарди.

Буларнинг ҳаммаси бизнинг

хамкорликни тўғрисидаги
Партияга билан мустахкамланди.
У Шартимовга олдик билан дав-
латимиздаги партияларнинг
вазифаларига чегараларининг
физсиология таҳдид туғилган,
циализм ишита таҳдид туғилган
дидира бир-бирларига ёрдамга
илчиллари зарур.

Лингирга йил майинда СССР
 йилда Чехословакия ўртадаги
 ўртадаги шароҳларча муҳаббатларча ҳамма
 ҳаҳаҳларча: сибаст, экономика, маъна
 ниетини хоҳасиди муваффақиятлар
 муважжаниб келди. Бизнинг дўст
 қимматига ҳеч нарсга раҳна сола
 йимизди. Чехословакиянинг ҳақ
 муваффақиятларини ҳақ қилиш
 қилиш эди. совет ҳақларини
 зафарларини Чехословакия
 ҳақларини зафарлари, ҳақ
 ҳақ билиб келдилар.

Халқларнинг минимий ва бе-
кор биродарлиги, ҳурмат ва му-
лоқат тугйуларига боғлиқ турли
«асос» суъллари ҳар бир
«ет киши» учун «дуст», «би-
ра» тушунчаларининг синони-
ми бўлиб қолди. СССР ва ЧССР
муносабатлари бир байроқ ос-
таётган эълан. Ҳазир учун йи-
ғилишнинг коммунизм йи-
ғилиб олган сафдошлар ва
бирлашган бурчини аниқлаш
«бирлаштириб турлиби»
«муносабати» Чехослова-
кияга қарши бўлиб келган

Мамлакатда охиқ-ойдин ўнс, антисоциалистик кучларнинг тасдиқи остида Ўзбекистон бундан алга-риги бутун фаолиятини қоралаш-га қаратилган мамлакатнинг авж олиб кетган партия ва дав-лат кадрларини оммавий алмас-тириш, пресси кенг авж олдири-лиши, бу нарса ижтимоий тузум-нинг, отбасиладан пилла аста-аста ҳаётнинг ҳамма соҳаларига на-тижа раҳбарлигини тақомиллашти-ришга, социалистик демократи-яни ривожлантиришга қаратил-ган кадрларини таъмомила туғри та-шунгаллигини билдирди. Биз қарорларни чехословак коммуни-стларнинг, ЧССР барча меҳна-кашларининг фақат ички шун д-биллик ва шундай леб билганимиз

оғли бороларди. Яъни, ошкорча баъзи ташаббусларни қўйиб, ҳаётини қўлга олишга ҳаракат қилди. Шу муносабат билан партия раҳбарлигининг заифлиги шуни ўнг, ҳатто оқик контрреволюцион кучларнинг активлашиши учун қўлай шароит вужуд келтиришига бир неча марофатлар жабб қилинди. Ўнг, контрреволюцион кучлар эса Хелосов келтирилган обрўларидан фойдаланиш ва ун ҳоқимидан четлашгани, СССРни социалистик ҳамадўслиқдан ажратиб олиш ва оқибат натижада Хелосов кидади ижтимоий тузумни ўзга тириш мақсадини ўз олдларини қўйганлар.

Чехословакия аҳолиларини ҳақорат қилишнинг нозорат остига олиш учун зарур чоралар қўришга тайёр эканликларини ҳам айтидилар.

Улар ўша пайтда маънавий деградацияга: «Душман ҳаракат қилишнинг ҳақоратлиқ контрреволюция манфурати» йўлига бориб қўйишни истайдилар.

боғати жихатида фақат айтиш мумкин бўлган ошқора
соғинастик оппозициягина бул
олиши мумкин бўлган ошқора
қаршиликнинг тузиши тала
би ошқо бораганини, тузи
чорала қилилма, бу нарс
қаторреволюцион вазията ўси
утиши мумкинчилиги тан олган
адилар. Улар бунинг конкрет

ЧКП Маркази Комитетинин
жай пленумида Чехословакиядаги
социализмни янги учун асосий халф
ўнганда келатганин тан олганга
эди. Бу эса ЧКП Марказий Коми-
тетинин раҳбарлари сўздан ишга
ўтадилар, деб умид қилиш
учун асос бергандек туюлган эди.

кадатди соғим кучларнинг бир қанча масалаларни мархс-
 умдари, Чехословакия халқи ленинга принциплардан чекин-
 барча дўстларнинг умидлар ру- шга антикоммунистик кучларни
 60га чиқмади. Май пленумнинг активлашувига ёрдам берди. ЧН
 қарорлари Сакаримай қолди. айрим раҳбар арбобларнинг «ко-
 мунистларнинг таъноҳ ҳуқуқроқ
 Марказий Комитетга кўйил- мунастаҳкам беришга» қарши
 янанинг йўлга ҳуқуқни авж ол- ҳоқимийликни қўйишга
 дириб йўлдилар. «Антисев у- бонда бошқа сиёсий партияларни
 сурларнинг чиққилари янада «теңг ҳуқуқлилигини» ўрнатиш
 қесарироқ тус олди. ЧНПга қар- бир неча марта даъват этишлар
 ши, конституцион ҳоқимияти давлатга, экономикага, мадания-
 қарши курашга оқиндан-оқик ча га ва ҳоказоларга партия раҳба-

Партияда раҳбарларни А. Дубче-
чэ этъиборини қонгрессолошчи-
он ҳаракатларини янада активлаш-
тириш учун платформа бўлган б
ҳужжатнинг ҳавфли эканлигинга
қаратилар. А. Дубче б масалани
ни Марназий Комитет президенти
музоамма қилади ҳамда муру-
рларнинг қисмига қаратилган

Буларнинг ҳаммаси КПССни партиа раҳбарлигининг форма методлари жамиятда рўй берган Узарганиларга мувофиқ тарзда Узарган олади на Узарганиларни қўлга Бирок Узарганларнинг ҳақида бормас эли. Гал шумдан аша шу гапсулар амалда сиеб ташиқилот фаолиятининг туб принциплари бузишга олиб келди ваҳолонки, бу раҳбарлар аша ташиқилотга раҳбарлик қилишди.

Шу таразда кейинги етти ой ичнда совет ва чехословак раҳбарлари ҳамда бошқа шарҳдор партияларнинг раҳбарлари ўртасида жуда кичима-кич шақлда кўпгина алоқалар бўлиб ўтди ва бу алоқа

матитингиз ожид, иккиланиб турган позициясидан фойдаланиб ЧКПнинг кейинги йигирма йил ичиндаги бутун фаолиятини тамомла қоралаш билан шуғулланидлар, бу билан эса унинг жамият ва давлатга таъдирлик қилиш ҳуқуқини рад этишар.

сида бундай дилалган эди: «ЧКП 1948 йил февралдан бери Утган Йигирма йил ичидаги ҳамма хато-лар учун, жамиятдаги ҳамма ил-латлар ва кижикотлар учун жавоб-гардир...». Сўнгра бундай дей-лади: «ЧКП раҳбарлик қилин-ган ўтган ўн йил хукука-рам, сиёсий хукука ҳам ва бул-маган ҳолда ўз раҳбарлик роли-ни амалга оширмқда».

Д. Семиллатди «шлар клуби» митингига Тиманч деган шахс оғиз кўпиртириб бундай деди: «Чехословакия Коммунистик партиясианя киноатоқтоқ ташкилот, деб ҳисоблаш зарур, ҳақиқатан ҳам у шуғулланган ташкилот эди. Чўққини ушбу иккимоълоқ ҳаёсан улоқтириб ташлаш керак». Икканча билан

Афсуски, ЧНП Марказий Комитетининг базис раҳбарлари контролленцияни кучлар томонидан таъмин қилинган ҳамда империалистик пропаганда томонидан яққол рағбатлангандиган ҳақиқатлар билан қўлга олишга асос бўладими? Бу саволнинг жавоби ҳақиқатдан бошқа нима бўлиши мумкин эмас.

Ҳар бир инсоннинг ҳаёти ва фаолияти ҳақиқатдан бошланади. Ҳақиқатдан бошлаганини исботлашнинг энг яққол усули — ҳақиқатдан бошлашнинг ўзи бўлади. Ҳақиқатдан бошлаганини исботлашнинг энг яққол усули — ҳақиқатдан бошлашнинг ўзи бўлади.

ЧКПда амалда партия турмушини ташкил эттигининг асосий ленинча принциплари — демократик централизм, партиянинг ҳолиявий ташкилий бирлиги принциплари бузилбошлади. Партия фракцион группаларни ошқоо

триализм принципларига эътилол қилинган амал қиладиган марксистик партиянига яшашга қодирлигини яхши билади. Бу принципнинг ҳар қандай жиҳатини — демократияни ҳам, централизмни ҳам назар тисанда қилмаслик муқаррари равишда партиянинг, унинг раҳбарлиқ ролининг заифлашуви-га, партиянинг ё бюрократик

[illegible]

кифасиз ва эф ташиқолота айлангандагидан вазиати вуҷудда келтириши режиссини тўзатган эди.

Партиявий оргнлар ва ташиқолотларнинг ўзига ҳо автономик принципнинг жорий этишини, яъни партиядаги янги вазиатда уларнинг юқори оргнлардан чиқарган

таййарларлик куришдан ўнг куриш партиянинг соғлом куришлари ҳо каттик қароа бериши. Ҳушлар вазиати рақобатобаста ташиқолотларга жойлашари, партията ўз сисеаларта мажбуран ўтказиши Ҳушда фидандилар.

Ҳушлар назорати остида бу

[illegible]

—Аҳол ама шугай эми. Партия бу, мавхум тушунча эмас. Тушунча бу, кишилардир, бу — муинслирнинг харакат бирлиги таяминловчи принципларнинг учун хам партия турмушунинг асосий локутир ташлапартия кадрлари уриб ташлапартия вақтда, Чехословакия

Дария сафари бирингига бошқа йўллар билан ҳам ҳужум олиб борилади. Унг кўларнинг вақиллари Уставада «озчилик ва группаларнинг қарашлари ҳукукуни», яъни партия қарорлари қабул қилинганидан кейин бу қарорларга қарши чиқиш ҳукукини мустоҳкамлаш учун қатъият би-

Бу интилишларнинг ҳаммаси партияни ташкил этишнинг ленинча принципидаги тамомлаи эидир. Ленин РКП(б) X съездида таъкидланган ва съезд томонидан қабул қилинган резолюцияда партиянинг бирдиги ҳақидаги маъ

«Литерарни листи», «Млада фронта», «Праце», «Лидова демократице», «Свободне — слово», «Земедельске новини», «Студент», «Репортер» каби нашрлар жуда зур бериб антисоциалистик пропаганда олиб бордиляр.

ри ҳам оилавийдани таърифи эди-
лар. Чунончи. Чехословакия ишчи
милицияси активининг умумини
лий йиғилишида унинг иштирокчи-
лари партия раҳбарлари ва пропа-
ганда органдари реакция эле-
ментларининг хатти-ҳаракатига қар-
ши чоралар кўрмаганлигини кўр-
сатиб ўтган эдилар. Ишчилар
маълум резолюцияни қабул қил-

дидлар ва уларнинг шу резолюцияни кўтариб совет элчихонасига бориш ва резолюцияни Москвага топширишга сўраш зарур, деган фикрга келганликлари тасодифий бўлмади. Бироқ, ишчилар вакилларининг шу қадар муҳим йиғилиши Чехословакия матбуотида дозим даражада ёритилмади. Бу йиғилишнинг совет халқига мурожаати эса, Чехословакия меҳнат қашкаридан узоқ вақтгача яшириб

Кўлгина чехословак ўртоқлар шимасала хусусида матбуотда чиқишга уриниб кўрдилар, лекин уларнинг бундай қилишига йўл қўйилмади. Кекса подполье-коммунист ўртоқ Подас оммавий ахборот воситаларини ёлғиз ўз қўлига олишга интилган ўнг, антисо-

дизалистик кучларнинг кирдиқор-
ларига қарши ўз норозилигини
эълон қилиш имконини куп ми-
шакатлар билан топди. Мача
унинг сўзлари: «Хозирги вақтда
партияда муайян реакциян группа
яхши уюшиб олиб ба барча ахбо-
рот воситаларини ўз қўлига кирит-
тиб, телевидение, радио ва матбу-
от орқали партияга қарши жуда

қўпол ҳужум қилмоқда. Хийла-
нарий реакцияон элементлар фаол ин-
қураётган бу группа беш ой даво-
мида шундай кампания олиб бор-
моқдаки, бу кампания партия бир-
лигининг йўқолишига муқаррар
суратда олиб келади. Ана шу
группага қарши қатъий ва очик-
дан-очик чиқиб, унй характерлаб
бериш ва унинг янгиларини жамо-
атчиллик кўзи олдида фoш қилиб

Ахборот органдаринда юзага келган ахвол ЧССР меҳнаткашларини ҳақли суратда таъшишга олди. «Авто-Прага» заводи ишчилари 18 июлдаги хатларинда бундай деб ёздилар: «Биз СССРга, социалистик мамлакатларга ва партияларга қарши радио, магнито, телевидение орқали заҳар гулти-

тошган вазият юзага келтирилишига қатъиян қаршимиз... Биз Ватанимизнинг нелаякагини ўйлаб жуда тақдирга тушиб қолдик».

Хуллас, Чехословакияда шундай вазият юзага келдики, ўнларча матбуотда антисоциалистик баёнотлар билан очқандан-очқини, ўзларининг контрреволюционий шioriларга остида намойишлар, митинглар ўтказиб, имкониятига эга бўлиш

Айтиш мумкинки, ЧКП Марказий Комитетининг кўз олдида софдил коммунистлар таъиниш этишди тарихи, обрӯларини

ди, марксизм-ленинизмга, пролетар интернационализмга, советлар ва чехословак халқларининг қардошларча дўстлигига ҳужум қилинди.

Компартияни айниқса Унинг кейинги Ўйиргима Йил ичигада фаолиятини бадном қилиш, кадрларни сиёсатдан ва ҳуқуқдан четлаштириш саваласи партияга ҳужум қилишнинг асосий аломатидир. Ҳаётдаги дўстлардан элементлар қўлга олиниши

вий ахборот воситатларини бериб
қўйиш, демократик централизм
принципини поймол қиляш — аял
шударнинг ҳаммаси кенг комму-
нистлар оmmasининг руҳини ту-
шира бошлади. уларни истиқ-
болдан ваз қатъий ишновчдан маҳ-
рум этишга олиб борди, партия
органларида тангиб қолмашларга
сабаб бўлиди ва аини бир ватанда
ўнглар таъсирининг қуйишига
ҳамда контроллевольонин куллар
фаолиятининг активлашувига бр-

дам берди.

IV.

Реакция Чехословакида Коммунистик партияни барбод этишга, социализм позицияларини заифлаштиришга уриниш билан бир вақтда, марксист-ленинча идеологияга қарши кенг қўламда ҳужум олиб бериш. Совет

манларнинг чиқишларида муайян методика ва аниқ мақсадни кузатиш борлиги яққол кўриниб турибди. Улар турли позициялардан турли иш курсалар-да, аммо бир мақсадни — коммунистларнинг ғоявий-назарий базасини барбод этиш, илмий социализмни бошқа ғоявий концепциялар билан

дан алмаштириш мақсадини кўз
ладилар.
Чехословакия матбуотининг са-
ҳифалари марксизм-ленинизмга
тўғридан-тўғри душман бўлган
кишиларнинг асарларини эълон
қилиш учун бемалол бериб қў-
йилди. Шунинг эслатиб ўтиш қў-
фояки, кўпгина чехословак газе-
та ва журналларида машғу-

(Давоми учинчи бетда).

11.

IV.

(Боши иккинчи бетда).

лар тугрисида, ана шу ароола
тугрисида гамхурлик қилиши
ракмиди? Кейинги вақтларда
хослованик матбуотида Комму
нистик партиянинг атоқли арбо
лари ва таъсирлотчилари, гитле
чи босқинчиларга қарши кураш
да, социализм учун, халқларими
туғрисидаги дўстлики муштақам
лаш учун курашда ўз жонларини

СССРда ва Чехословакиядаги давлат тузилиши ҳар хил эканлиги, миллий масаланинг ҳал этилиш формалари кўп жиҳатдан бошқача эканлиги, халқ ҳужайраги бодирлиги системаси бия хил эмаслиги яхши маътум. Халқларимизнинг сиёсий, ақидасидан ва маданий турмушидаги кўпгина

дан олдинда бормонда. Чехословакиянинг ривожланган машина созилиги борм ва у аҳоли жон соғина машина ишлаб чиқариш соҳасида дунёдаги етакчи ўринлардан бирини олиб турибди.

Маъбуотда Чехословакия экономикасининг ривожланишидаги камчиликлар бўртириб кўрсатилиб, улар билвосита, баъзан э

VI.

ЧССРнинг баъзи раҳбар ари
боблари ташқи савдо соҳасидаги
бир қанча муҳим қондаларни
Варшава Шартномасига биноан

Европа ишлардаги сиёсати Чехословакиянинг Совет Иттифоқи билан Ғарбий Германия орасида жойлашганлиги фактига қараб кўп жиҳатдан белгиланиши лозим. Деган гаплар Чехословакия ҳукумати номидан расмий равишда айрилганлиги.

нишита қараб ҳўлоса чиқариллади.
Чехословкияда социалистик ма-
лакат бўлиб қолганидагина, соци-
листик ҳамдўстлиқнинг аъзоси бў-
либ қолганидагина ўз мустақилли-
ги ва суверенитетини сақлаб қо-
лишдан иборат ҳақиқатини унут-
тишга советларга қарши душман-
чиллик кампаниясининг илҳомчилари
мажбурий ҳолда олмайдилар.

тигиш кинтиди. Ўтмишда
хословакия Компартиясидан
қарилган Изаб Свитак
клубнинг гоаяий раҳбари
ди. У, ана шу тапқиния
стратегияси ва тактикаси
лаб чиқди. Свитак «Ре

ЧССРнинг баъзи раҳбар ар-
боблари ташқи савдо соҳасидаги
бир қанча муҳим қондаларни
Варшава Шартномасига биноян
ва Совет Иттифоқи билан тузил-

СОЦИАЛИЗМНИНГ ХИМОЯ ҚИЛИШ-ОЛИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛ БУРЧ

(Охири. Бош 2, 3-бетларда).

журналида босилган кенг баёнотда коммунистларни ҳокимиятдан босқинча-босқин четлатиш ва навобатдан ташқари парламент сайловлари ўтказиш йўли билан антикоммунистларни ҳокимият тепасига чиқаришни яхлит бир манзарасини чизиб берди.

«Клуб-231» ва «Партиясизлар клуби» антикоммунистлар йўналишида ягона ташкилотлар эмас эди. Улар актив иш олиб бордилар.

Чехословакия Социалистик Республикасидаги антикоммунист ташкилотлар чет эллардаги контрреволюцион музокиларнинг марказлари билан, чет эл буржуа партиялари ва доиралари билан жуда кенг алоқа боғланган эдилар.

Чехословакия Социалистик Республикасининг раҳбарлари опозициячи ташкилотларга нисбатан қонуний таъбирлар қўйиладиган деб айтишди. Аммо ҳеч қандай таъбир қўйилмади.

Очиқдан-очиқ контрреволюцион платформа — «Икки минг сўз» муносабатининг босиб чиқарилиши ва кенг пропанданда қилиниши мақсадлари бўлиб берган аҳволда жиддий тус олганлигини, душман кулларининг фаолиятини бартараф қилиш учун кечиктириб бўлмайдиган чоралар қўриш зарур эканлигини аниқлаш ақлол исбот қилди. Очиқдан-очиқ Чехословакия Коммунистик партиясига қарши қаратилган бу ҳужжат конституцион ҳокимиятга қарши кураш олиб боришга дағал даъват эди. Социалистик тузумдан норозил бўлган барча интиқдорларни бирлаштириш учун бу ҳужжатдан кенг фойдаланилди. Бу ҳужжат улар учун ҳаракат программаси бўлиб хизмат қилди. Душманлик руҳидаги ана шу платформанинг авторлари ўз позицияларини ҳимоя қилиш учун қурол шиллатиш билан таъкид қўйишларига эътибор бермай бўлмайди. Ана шу кулларнинг ошқораси хуруж — «Икки минг сўз» муносақати партия ва ишчилар синфининг кулларига таянган ҳолда уларга қарши қатъий ҳаракат қилиш учун тўла оқибат берди. Аммо контрреволюцион кулларга зарба деб аталishi мумкин бўлган ҳеч қандай чора қўрилмади.

Бу ҳол шунга ўхшаш бошқа хуружлар учун йўл очиб берди ва бундай хуружлар тез орада намоён бўлди. Фактлар шунки кўрсатадики, кейинги ҳафталар ва кейинги кунларда реакция, антикоммунист ташкилотлар Коммунистик партияга қарши ва халқ ҳокимиятига қарши кўпуровчилик ишларини кўчатириб юбордилар. Социализм ишига содиқ бўлган соф виждонли коммунистларга дағдаға қилиш

лиш тобора ошқораси ва шармандалар тус олди.

«Консерваторларни давлат ҳокимияти орданларидан четлатиш» шiori остида Миллат мажлиси муддатидан илгари сайлов ўтказиш тўғрисидаги талаблар тобора актив илгари сурилди. Ўнг ташкилотларнинг вакиллари сайловларда Коммунистик партиянинг мағлубиятга учрашига эришиш йўлини тўғдилар. Бошқача қилиб айтганда бунда тап контрреволюцион дўстларни ясаган оқибатдан оқибат унинг тўғрисида борар эди.

Контрреволюция қуролли кон- фликтисиз тинч йўл билан ҳокимият тепасига келишга интилдиги, лекин у бошқа имкониятларни ҳам олдиндан кўриб қўйган эди. Янги- риб қўйилган қурол-яроғларнинг топилалигини тўғрисида ҳаммага маълум бўлган фактлар реакция- дан соҳиллам тарафдорлари билан қуролли туҳнанинг ҳам қўла- доғи туҳнанинг кўрсатади. Со- биқ бенефициар армияси офицер- лари иттифоқи — «чет элларда- ги ҳарбийлар бирлашмаси» ту- зилди. Чехословакия чегаралари- дан ташқарида, Чехословакияга бевосита яқин бўлган жойларга контрреволюционерларнинг катта гуруҳлари келиб, уюшиб олди- лар. Буларнинг баъзилари қурол- яроғлари билан Чехословакияга суқулуб ўтиб олдилар. Прага университетидега ўтказилган ке- чада Святка «мўллат эркинлик»ни эриштирилган қадар, демократ- лаштириш принциплари жорий қи- лиш мафсадастарини қўлаб, гра- жданлар уруши йўлига ҳам ўтиш мумкин, деб дағал айтиди.

VIII.

Чехословакияда ўнг, антисоци- алист ва контрреволюцион кул- ларнинг ҳаракатлари натижасида контрреволюцион дўстларнинг социализм галабаларини йўқотиш қаби реал ҳаф тўғилди. Худди шу аҳвол КПСС ва бошқа қар- дош партияларнинг Чехословакия- да содир бўлган сиёсий жараё- нардан, бу жараёндан қай та- ронда ривожланиб боришдан таш- вишланганликларида асосий сабаб бўлди.

Маълумки, Болгария Коммуни- стик партияси, Венгрия Социали- стик ишчи партияси, Германия Бир- лашган социалистик партияси, Польша Бирлашган ишчи партия- си, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетлари хатарли тангиланиш бартараф қи- лиш, қулайлиқ борган контрреволю- ция кулларини сиёсий асосларга ёрдамда мағлубиятга учратиш учун Чехословакия Коммунистик партиясига, Чехословакия халқига дўстона ёрдам бериш, мақсадда қўлларидан келган ҳамма чора- ларни қўйдилар.

КПСС ва Чехословакия Комму- нистик партияси вакилларининг

май ойида Москвада ўтказилган уч- рашуви билан кейин КПСС Марказий Комитети бўй берган вазиятни муҳомама қилмоқ учун. Чехосло- вакия Коммунистик партиясининг раҳбарлари билан янгидан икки- томқонлама учрашуви бир неча- бор таклиф эди. Аммо, Чехосло- вакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг раҳбарла- ри турли вақтларда руқач қилиб, ҳар сафар бу таклифга қўнмади- лар.

Интернационализм принциплари- га содиқ бўлган ва қардош Чехо- словакия билан бирдамлик ҳамда қўнмада социализмнинг тақди- ри учун жавобгарликни сезиш тўғрисида амаал қилган Барша- ва Шартомасида дағаллашган бир- данча қардош мамлакатлари- нинг раҳбарлари бўй берган аҳвол- ни урғуларида муҳомама қилиш- бу аҳволга барҳам бериш йўли- ни белгилаш, ўз ёрдамига тақ- лиф этиш учун Чехословакия Соци- алистик Республикасининг раҳбар- лари билан ишчилик ўтказишга қар- ро бердилар. Афсуски, Чехосло- вакия Коммунистик партияси Мар- казий Комитетининг раҳбарлари бу таклифни рад этдилар ва Барша- вада учрашгани хоҳламдилар. Аммо аҳвол шундай тус олган эдики, қардош партиялар буада учрашуви ўтказишлари учун барча сиёсий ва маънавий асо- сларга эга эдилар.

Баршавадаги учрашув беш ком- мунистик ва ишчи партияларнинг: тўла биланлиги, уларнинг энгил- маж ишчилигини, контрреволюцион кулларнинг кирдиқларига зарба бериш тавсиялашга қатъий бел боғлаганликлари кўрсатади.

Чехословакияда содир бўлган контрреволюцион антикоммунист- к хуружларни тақдир этиш бундай хуружлар стихияли тусда бўл- май, балки жуда ҳам ташкилий тус олганлигини ақлол кўрсатади. Ана шу хуружларда антикомму- нист кулларнинг ҳаракат қилиш пайти, бу ҳаракатнинг йўналиши ва ҳужум қилинадиган объектлар, уларнинг ҳаракатидеги муайян изчиллик, барча кулларнинг — Чехословакия Коммунистик партия- сининг ичигада ўнг ревизионист- кунлар, мамлакат ичкарисидаги антикоммунистик ва ошқораси кон- трреволюцион кулларнинг ҳаракат- ларини мувофиқлаштириб олиб бориш ва ташқарида ёрдам олиш аниқ мўлжаллаб қўйилган эди.

Буларнинг ҳаммаси шунки кўрсат- кидаки, уюшган контрреволюцион куллар воқеаларнинг боришга йўл кўрсатиб турганлар. Ана шу контрреволюцион куллар мамлакат- ичкарисида кенг алоқа ўрнатган- лар, оммавий ахборот орағна- ридеги антикоммунистик куллар- нинг ҳаракатларига етакчилик қи- лганлар, турли-туман клублар бил- ан, бошқа партиялар билан алоқа қилиб турганлар. Контрреволюцион куллар давлатни ҳимоя қилувчи энг муҳим орағнарга ҳам зарба берганлар. Контрреволюцион мақ-

садларни амалга ошириб келган куллар чет эл разведкалари билан, чет эл империалистик дои- ралари билан алоқа боғланганлар. Шу билан бирга контрреволюцион куллар ташкилотларининг баъ- зилари кейинги вақтларда янги- риб келдилар. Ўнг кулларнинг Чехословакия Коммунистик пар- тияси раҳбар орағнарида ўз одам- лари бор эди, улар ана шу орағ- нарининг ишларидан яхши хабардо- эдилар. Бу ҳол бўй берган воқеа- ларнинг ҳаф-хатарини қулайти- ришда, бутун партиянинг контрре- волюция қарши қатъий кураш олиб боришини ва аҳоли Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиуми ва унинг қар дош бир аъзосининг, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳуку- мати аъзоларининг актив ҳаракат қилишларига талаб эди. Вақо- ланиб, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Пре- зидиумининг айрим аъзолари ва ҳукуматнинг айрим раҳбар аъзо- лари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Пре- зидиумининг пияшиш масала- ларга заҳисада белгилашган йўлга қўла қўйишди. Масалан, Че- хословакия Коммунистик партия- си Марказий Комитети Президи- умининг аъзоси Ф. Кривець ани- социалистик унсурларга зарба бе- риш бир ёнда тургани, балки ас- лиде, ошқораси контрреволюцион ку- лларнинг авторлари билан ҳам- нафас бўлиш, Масалан, унинг «Ик- ки минг сўз» авторлари билан те- левизион орақли қилган суҳба- тида шундай ҳол бўй берган эди.

КПСС ва бошқа социалистик мамлакатларнинг қардош партия- лари бунга Чехословакия Компар- тияси раҳбарларининг эътибори- ни кўп марта жалб этдилар. Биз- нинг тақрибамиз ва бошқа қар- дош партиялар ҳамда социалист- к мамлакатларнинг сиёсий кул- лар таврибамиз контрреволюцион ҳаф-хатарга эътибор бермай бўл- майди, бу ҳаф-хатардан қўз қомиш- лармайди, деб таълим берди. Мурасачилик билан ёндошиш, ҳаф-хатарга биле туриб эътибор бермаслик ва ҳусусан, контрре- волюция куллар билан ҳазилла- шиб реакциянинг социализмни ту- ратиш йўлини ўтказиш учун им- коният яратиб беради. Қардош партиялар Чехословакия Соци- алистик Республикасида содир бўлган фактлар ва воқеаларни тақ- дир этиш асосида Чехословакия- да социализмга кенг қўламада ҳуж- ум қилинганлигини, бу ҳужумда ре- волюцион кулларнинг энг актив роли ўйнаганини таъкид- ладилар. Ана шу антикоммунист- к ҳужумни амалга оширишга та- ш- лар империалистик куллар, кон- трреволюция куллар ва Чехосло- вакия Коммунистик партиянинг ўнг- ревизионист унсурлар объек- ти суратда бир-бири билан би- рликти қўйдилар.

Социалистик мамлакатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари Чехословакия Социалистик Рес-

публикасидаги қардош коммунист- ларни, барча меҳнатқиларни қўла- боқувватлаш. Чехословакиядаги воқеаларнинг хатарли тарзда бо- ришига йўл қўймастиклини интилоб- бунинг учун мумкин бўлган ҳам- ма чораларни қўйдилар. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бю- ро билан Чехословакия Комму- нистик партияси Марказий Коми- тет Президиумининг Тисса дарё- си бўйидаги Чернада ўтказил- ган учрашуви, сўнгра аса, соци- алистик мамлакатлар олти комму- нист ва ишчи партиялари вакил- ларининг Братиславада ўтказил- ган кенгаши шу мақсадларга хиз- мат қилди. Чехословакия Комму- нистик партияси Марказий Коми- тетининг вакиллари бу учрашу- вларда мамлакатдаги аҳволни ста- биллаштириш учун социалистик галабаларни мустаҳкамлаш ва ҳи- моя қилиш учун кечиктириб бўл- майдиган қонкрет чораларни қў- ланиш, деб ваъда бердилар. Аммо, Чернадаги учрашув ва Братисла- вадаги кенгашидан кейин Чехос- ловакия Социалистик Республи- касининг раҳбар орағнари контр- революцияга зарба бермоқ учун ҳеч қандай чора қўрмадилар. Ўнг, антикоммунистик куллар аса, ўнг фаолиятини янада кўпроқ қу- чайтирдилар. Бу куллар ўз олди- ларига таъомилла муайян мақса- дларни қўйишди. Бу мақсадлар — социалистик жамиятни тарқатиш- да Чехословакия Коммунистик партиясига раҳбарлик ролидан маҳрум этишга эришилганда иб- рат эди. Бунинг учун улар пар- тиянинг орағнини тушириш учун кенг ҳужумга ўтдилар. партияга қарши қасддан тўхмат ва иғво- лар қўйган мақсадлари ўз олди- ларига қўйган мақсадлари — Чехосло- вакия Коммунистик партияси ва социалистик жамиятини емириб- ташлашдан ва уни илгий комму- низмнинг гавий платформасидан реформизм ва социал демократи- я йўлига тўйдирлашдан аборт эди.

Шу сабабли улар яхлит, икхоний таълимот бўлиш марксизм- ле- нинизмга қарши ҳужумни, лекин- ямта қарши ҳужумни қулайти- риш юбордилар. Улар Чехосло- вакия Социалистик Республикаси- нинг сиёсий моҳиятини ўзгати- ришни, уни социалистик платфо- рмадан чиқариб, социал-демокра- тизм наздан буржуа республика- сига ўтказишга ўз олди- ларига мақ- сад қилиб олдилар.

Бу мақсадларнинг амалга оши- рилиши империалистларнинг ма- фаатларига таъомилла мо бўлиб- тушар эди. Империалистлар ва уларнинг пропанданда бошқа ҳеч қандай сабабга қўра эмас со- циализм ва демократияга. Че- хословакия меҳнатқиларига ин- софат қўйишдан пайто бўлган муҳаббатга қўра эмас, балки худ- ди шу сабабларга қўра. Чехосло- вакиядаги воқеаларнинг ташвиш- туғдирадиган даражада, ривожла- ниб боришига актив суратда қўла- б қуваватладилар.

Чернадаги учрашув ва Братис- лава кенгашидан кейин ўнг контр- революцион куллар ўз фаолиятла- рини янада кўпроқ қулайтириб- юбордилар. Антикоммунистик ун- сурлар ишчи милициясини тарқа- тиб юбориш тўғрисидаги талаб- омага икзо тўлаш кампаниясини уюштирдилар. Бу кампания вақти- да антикоммунистик ҳаракатдаги митинглар ва намоишлар ўтказил- ди. Бу митингларда сўзга чиқ- қан коммунистларни сўртбеларга ҳафозат қилиш — жим туришга мажбур этдилар ва ҳато, уларга қарши жисмоний қўч шиллатил- лар. Матбуотда ашадий антисо- циалистик басва ала амж олди- рилди. Ишчилар синфининг со- циалистик галабаларини дағил- ҳимоя қилиб чиққанликлари ва Чехословакия ҳамда Совет Итти- фоқи халқларининг дўстлигини ёқ- лаб чиққанликлари учунгина «Аво- мот» заводининг 99 ишчисига қарши реакциянинг кўпуриб авж- олдириб юборган хуружи ҳаммага маълум. Кейинги кунларда ушқоқ- ли билан қилинган кўпуровчилик ишлари ўзининг энг юксак чўққи- сига эгди. Чехословакия Комму- нистик партияси Марказий Коми- тет секретариатининг Прагадаги биносига очкидан-очиқ ҳужум қи- лindi.

Тисса дарёси бўйидаги Черна- да ўтказилган учрашув вақтида Чехословакия Коммунистик пар- тияси Марказий Комитети Прези- дидумидаги кулларнинг бўлиниб кетганлиги аниқланди. Президи- ум аъзоларининг А. Дубчек бошчи- лидаги оқчиллиги очкидан-очиқ оп- портунистлик позицияларда туриб ҳаракат қилган бир пайтда қўчли- лик принциплар йўл тўғди ва ре- акцион антикоммунистик куллар- га қарши, реакциячи ён беришчи- лик қарши қатъий кураш олиб бо- риш зарурлигини айтиди.

Аммо, Компартия раҳбарли- гига ва Чехословакия ҳукумати раҳбарлигига ўнг ревизионист унсурлар Тисса дарёси бўйидаги Чернада ва Братиславада Чехос- ловакияда социализм позицияла- рини ҳимоя қилиш тўғрисидаги, антикоммунистик кулларга қарши кураш ҳақида, империализмнинг кирдиқларига зарба бериш тўғри- сида бамаслаҳат чиқаришга қар- рорнинг бажарилишига ҳалақит бердилар. Бу кишилар ниқола- ниш учун социализмни ҳимоя қи- лишга интиляб-қилишларини ай- тиб, амазда контрреволюцияга эрк бериб, фурсатдан фойдаланиб қи- лишгагина уриндилар. Уларнинг ҳўнатарларига сотқиларча қи- лган ҳаракатлари натижасида Че- хословакиянинг социалистик тала- балари ҳақиқатан ҳам ҳафв ости- да қолди. Ашадий реакция Че- хословакиянинг сиёсий ҳаётида ҳаракат майдонига қилиди.

Чехословакия Компартияси Марказий Комитети, Чехослова- кия Социалистик Республикаси ҳукумати ва Миллат мажлиси бир- гуҳура аъзоларининг Муржааги- да қўйиладиган таъкидлаб ўти- лди: «Шундай қилиб, экстремист

куллар партиянинг даъватига қў- лоқ солимадилар, балки ҳар қандай қилиб бўлса ҳам, мамлакатиниз- да низо чиқаришга интилиб, ўз- ларининг кўпуровчилик ишларини тагин ҳам қулайтирмоқдалар». Че- хословакия Социалистик Респу- бликасининг меҳнатқиларни кейин- ги йигирма йил ичда вужудга келтирган нарсаларнинг ҳамма- си, социализмнинг барча талаба- лари ҳафв остида қолди. Че- хословакия Социалистик Респу- бликасининг ҳақли январи оида социалистик демократия йўлига ўтиб олган эди, бу йўлга яна эмас, балки социализмнинг асослари, республиканиннг ўзи ҳам ҳафв ости- да қолди.

Социалистик мамлакатларга: си- ра ҳам мақбул бўлмаган — ваэит- вужудга келди. Бундай ваэитдаг- д фурсатини қўлдан бермай ҳаракат қилиш керак эди ва бир мақсадин қўлаб қатъий ҳаракат қилиш ке- рак эди. Худди шунинг учун ҳам Совет Иттифоқи ва бошқа соци- алистик давлатлар Чехословакия Социалистик республикаси пар- тия ва давлат аъзоларининг қар- дош чехословак халқига кенга- риб бўлмайдиган ёрдам, шу жум- ладан қурол қўлаб билан ёр- дам бериш тўғрисидаги илтимос- ни қондиришга қарор бердилар.

Социалистик Чехословакиянинг тақдирини барча социалистик мам- лакатларнинг халқларига қадол- ва аэидиди. Улар умумий душман- ларининг Чехословакияни соци- ализм йўлидан четга чиқаришга- ларига, уни социалистик ҳамдўст- лиқдан ажратиб олиш ҳавфини туғ- диришларига рози бўла олмайдилар. Мамлакатларининг халқ- лари контрреволюциянинг Чехосло- вакияни социалистик давлатлар- на оқилдан чиқариб олишга, йўл қўя олмайдилар, чунки мамлакат- ларининг халқлари кўп қўрқиб бе- рдилар, улар икхоний ва миллий озодлик учун курашда, бўлиб ў- тган урушнинг шиддатли жангал- рида жуда кўп қўрқиб бердилар, буларни беҳуда кетказолмай- дилар.

Чехословакияда социализмни ҳимоя қилиш — бу мамлакат ҳал- қининг қатъий иши бўлибгина қол- май, балки жаҳон социализмнинг позицияларини ҳимоя қилиш проблемаси ҳамдир. Худди шун- инг учун ҳам биз социализм га- лабаларини ҳимоя қилишда Чехос- ловакия халқларини қўлаб-қўв- ватламоқдамиз. Биз чехословакия- лик урғотқиларимизга — коммунист- ларга, бутун чехословак халқига қардошлар, интеллигенция, ма- лад бориш билан улар олдидаги, халқаро коммунистик ишчилар ҳа- ракати ва миллий озодлик ҳара- кати олдидаги ўз интернациона- л буржимини, банжарамиз. Бу биз- нинг ҳар нарсадан — азиз буржи- миздир.

(«ПРАВДА», 22 август).

Редатор М. ҚОРИЕВ.

ШУРБИ МАМЛАКАТЛАРДА

СОБИҚ ПАРТИЗАНЛАР МАКТУБИ

ПРАГА. 20 август. Собиқ партизан- лар — Словакия халқ кўзголини қатнашчилари- дан бир гуруҳиаси уларни кўролдош совет дўст- ларига ва ака-укаларига таъкид қилишди. Мамлакатларда 40 киши икзо қўйилган. Слова- кия халқ кўзголининг 21 янгилини байрам қилиш муносабати билан, дейиладиган мақтубда, «сиз кўролдош надрдон совет дўстлариниз- га ака-уналаринизга, саним- май, ўртоқларга оташин са- дом йўллаймиз. Биз собиқ партизан командирлари Словакия халқ кўзголини қатнашчилари бизнинг вата- нимиз халқлари — фашизм ушқондан осод бўлишга қатъий қўлақлашгани учун катта қўролдан берган барча қарқаром совет халқини сизлар орқали таъриқлай- миз».

Бундан 25 йил муқаддам «чех ва словак халқлари- нинг фақат озодлик ва му- стақиллигига ҳафв остида қолмаган эди», дейиладиган мақтубда, «Совет халқининг Улуғ Ватан урушда қозон- ган галабаси бизнинг халқ- ларимиз ва бошқа славян халқларининг ҳафв-мамолига алоҳи қаратилган аъулик- ларини барбод қилди».

деб таъкидлашди мақтуб муаллифлари. — Бизнинг халқларимиз ва бошқа сла- вян халқларини улар қўлга айлантиришни мўлжаллаган эдилар.

«Тарих бизни теварақ- атрофга серганлик билан қарашга ўргатди. Ғарбий чегара орасида нималар ўз бераётганига бефарқ қар- раб тура олмаймиз. Герма- ния Федератив Республика- сидаги янги нацист элемент- ларнинг ҳозирги ҳаракати- дан яна-ҳафв туғилмоқда. Бунга беарвоқлик билан қарамаслигимиз керак».

1938 йил билан солиш- тирганда кўп нарсга ўзгариб кетди, деб даъво қилишди мақтуб муаллифлари. «Со- вет Иттифоқи ва бошқа со- циалистик мамлакатлар бил- ан ўзaro иттифоқдош- лик ва дўстона ёрдам тўғри- сидаги шартномалар биз- нинг мамлакатимизда со-

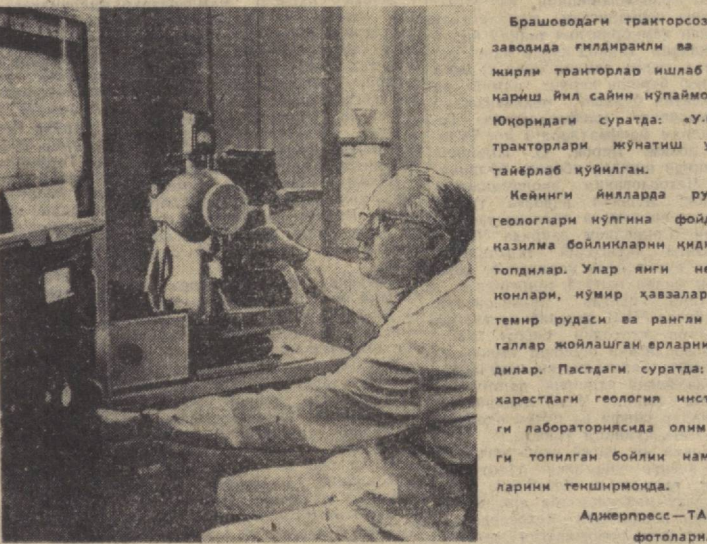
циалистик қурилиш гарови бўлиб хизмат қилади». «Биз, — деб ёздил кўз- голон қатнашчилари, —бун- дан кейин ҳам бамаслаҳат меҳнат қилишни, Братис- лавадаги Кен ашда имзо- ланган социалистик мамла- катлар коммунистик ва иш- чи партиялари Баёотидега айтилганидек социалистик тузумни ва давлатларимиз ҳафсизлигини мустаҳкам- лашни истаймиз, деб сизлар- ни ипотираймиз. Бизларнинг биргаликдаги курашимиз пайтида «Совет Иттифоқи билан абадий биргалик» деган шior пайдо бўлган эди. Ана шу шior остида биз Словакия халқ кўзголи- нининг 24 йиллигини иш- полаётимиз ва ана шу шior остида биз энг яхши коммунистик дунё барпо этиш учун меҳнат қилишни истаймиз».

ТАКЛИФ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

СОФИЯ, 20 август. (ТАСС). Болгария теле- граф агентлиги хабар беради: Болгария Халқ Республикаси Министр- лар Советининг Ракис

Тодор Живков 11 сентя- брдан 15 сентябргача расмий визит билан Да- нияда бўлиш тўғрисида Дания ҳукумати такли- фини қабул қилди.

БУГУН-РУМИНИЯ ХАЛҚИНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

Брашовдаги тракторсозлик заводдаги гилдиранли ва зам- жирил тракторлар ишлаб чи- қариш йил сайин кўпаймоқда. Юроридаги суратда: «У-551» тракторлари жўнатиш учун тайёрлаб қўйилган.

Кейинги йилларда румин геологари кўпгина фойдалм қозилма бойликларни қидириб топишди. Улар янги нефть конлари, нумир ҳаззаларини, темир рудаси ва рангил ме- таллар жойлашган ерларни оч- дилар. Пастдаги суратда: Бу- харестадаги геология институ- ги лабораториясида олим ян- ги топилаган бойлик намуна- ларини текширмоқда.

Адипересс — ТАСС фотолари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — Курсатишлар програм- маси.

Рус тилида: 19.00 — Ҳамма нарсани билишни истайман (те- левежурнал), 19.30 — Телеянгил- лар, 19.45 — АҚШдаги саяловлар (суҳбат), 20.05 — Курсатишлар программаси

Ўзбек тилида: 20.10 — Телеянгиллар, 20.25 — Ўзбекистон оиласи Саратовда («Ленинка» программаси), 20.55 — Ушқонда сув париси (бадий фильмнинг иккинчи серияси, рус тилида).

22.30 дан — Москва нурсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва нурсатади.

ТОШКЕНТ НУРСАДАДИ

19.00 — Мен тайёр — мен бер- лям (ҳужжатли фильм, рус тилида).

19.30 дан — Москва нурсатади.

УЧУНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ НУРСАДАДИ

Рус тилида: 20.00 — Қуринг- ми, сани умугганин йўл (теле- фильм), 21.00 — Кабристон озка- ли (бадий фильм), 22.20 — Мовий ранг хона (телефильм, ўзбек ти- лида).

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИИ КАТТА ТЕАТРАДА — 24/VIII да Спартак.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 23/VIII да Уғил уйлантириш; 24/VIII да Қизбулоқ.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИИ КАТТА ТЕАТРАДА — 24/VIII да Спартак.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 23/VIII да Уғил уйлантириш; 24/VIII да Қизбулоқ.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИИ КАТТА ТЕАТРАДА — 24/VIII да Спартак.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 23/VIII да Уғил уйлантириш; 24/VIII да Қизбулоқ.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИИ КАТТА ТЕАТРАДА — 24/VIII да Спартак.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 23/VIII да Уғил уйлантириш; 24/VIII да Қизбулоқ.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИИ КАТТА ТЕАТРАДА — 24/VIII да Спартак.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 23/VIII да Уғил уйлантириш; 24/VIII да Қизбулоқ.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИИ КАТТА ТЕАТРАДА — 24/VIII да Спартак.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 23/VIII да Уғил уйлантириш; 24/VIII да Қизбулоқ.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИИ КАТТА ТЕАТРАДА — 24/VIII да Спартак.

МУҚИМНИЙ НОМЛИ